

træde Loven. Det kan ikke være anderledes, end at der maa være en Regel, som gælder for alle, og saa maa man finde sig i, at ogsaa de, som slet ikke behøvede at faa Forskrifter og som have vist, at de i mange Aar uden saadanne have levet paa tilfredsstillende Maade, blive berørte heraf. Det eneste skulde være, om den højterede Minister vilde sige, at Aktieselskaber her i Landet, som ere 50 Aar gamle, ikke ere underkastede denne Lov, dermed vilde vistnok ingen Fare løbes, men jeg indrømmer, at det vilde være en ret enestaaende Bestemmelse.

Der er imidlertid en anden Kritik, som er kommen til Orde og med en ganske anden Begrundelse end den nævnte, og som jeg anser for den væsentlige, og som jeg da ogsaa selv har fremført. Fra min Ungdom, da jeg begyndte at beskæftige mig med disse Spørgsmaal, har jeg ment, at Aktieselskaber bør have Lov til at leve deres Liv saa vidt muligt uden Indgreb fra Lovgivningsmagtens Side af den Grund, at det er umuligt gennem Lovgivning og Straffebestemmelser, som jeg ogsaa berørte for lidt siden, at forhindre endog meget store Misbrug, Svindlerier og deraf flydende Ulykker. Det er da uundgaeligt ved Lovbestemmelser om alle Forhold vedrørende Aktieselskaber ikke i større eller mindre Grad at dysse Befolkningen i Søvn og derunder ogsaa Aktionærerne. Det er uundgaeligt ikke at bibringe den store Befolkning den Mening, at naar man nu har faaet en saadan Aktielovgivning, kan man rolig sætte sine Penge i Aktieselskaber saa at sige af ethvert Slags, for Staten har gennem Lovgivning sørget for det hele, naar man blot passer en Gang om Aaret at aflevere sine Kupons og faar sit Udbytte i Stedet, saa har man egentlig talt intet videre med sine Pengesager paa dette Omraade at gøre. Det tror jeg er en meget væsentlig Betænkelighed, som fremstiller sig, naar man vil gaa til en Lovgivning.

Der er en anden Betænkelighed, som er af mere praktisk Art, men dog ogsaa har meget stor Betydning; det er nemlig den, at en Aktielov kommer til at omfatte Foretagender af de mest forskellige Slags, Foretagender, der overhovedet ikke have andet til fælles end dette, at Kapitalen ikke tilhører Enkeltmand, men er fleres i Forening. Naar nu saadanne Foretagender alle skulde omfattes af samme Lovgivning og være underkastede de samme Regler, saa ville disse Regler føles som snærende Baand og hindre Erhvervslivet i mange

Tilfælde, idet de, hvis man kunde behandle hvert Foretagende paa individuel Maade, i Virkeligheden ikke ville komme til helt at passe paa nogen af dem alle sammen. Jeg maa maaske illustrere dette ved at paapege, at denne Aktielov skulde gælde for Banker, for Forsikringsselskaber, for Dampskibsselskaber, Jernbaneselskaber, for Industri- og Handelsselskaber, Aktiedetailhandel o. s. v., medens man dog ligefrem kan sige sig selv, at hvad der bør fordres af den ene Slags Aktieselskaber, ofte ikke er det, som burde fordres af det andet Aktieselskab. Jeg har en Gang fremført som en Illustration: et Aktieselskab med en halv Snes Tusinde Kroners Aktiekapital, der f. Eks. havde det Formaal at udskænke Kaffe eller Sodavand paa Gaden ved disse smaa Vogne, som vi jo sikkert alle have set — og saa et Bankinstitut med 50—60 Mill. Kr. Aktiekapital og betroede Penge til maaske det dobbelte af dette Beløb. Disse Modsætninger skulde føre deres Liv overfor Loven efter de samme Regler, med de samme Bestemmelser angaaende Bestyrelse, Generalforsamling, Regnskab og Revision. Det er Bestemmelser, som enten blive altfor vidtgaaende og ødelæggende for det lille Selskab eller ogsaa, hvis man tog Hensyn dertil, vilde blive for betydningsløse for den store Virksomhed, men alligevel tilstrækkelige til at hindre dennes uhindrede Udfoldelse og dagligt føles som en Hemske paa de Dispositioner, som dens Styrelse med Rette kunde ønske at træffe. Det har da ogsaa altid været min Tanke, mit Maal, mit Ønske, at Hovedvægten lagdes paa Aktieselskabets Stiftelse og paa Aktieselskabets Ophør; det vil altsaa sige Selskabets Fødsel og Selskabets Død, medens man i videst mulig Grad burde lade det være i Fred, medens det lever, medmindre man da vilde skride til at træffe Bestemmelse om Formen for Regnskabsaflæggelsen for de forskellige Kategorier af Aktieselskaber. Paa denne Maade vilde man da ogsaa kunne undgaa at sløve Interessen hos Aktionærerne. Men jeg ser nu ikke, at Lovforslaget gaar denne Vej. Man gør gældende, at det heller ikke gaar an at begrænse sig til de Forhold, jeg nævnedes ved Selskabets Stiftelse, enkelte præceptive Bestemmelser under Selskabets Liv og i øvrigt ved Selskabets Ophør. Man har saaledes gjort gældende baade i den første Kommission — det var overfor mig personlig, da jeg anbefalede om muligt at gaa den Vej — og i det andet Udvalg, at det lod sig ikke gøre at begrænse sig, fordi der